

Talepapir til samråd i Kirkeudvalget den 15. dec. 2004
samrådsspørgsmålene A - C

Samrådsspørgsmål A:

"Ministeren bedes redegøre for hidtidig praksis hvad angår finansieringen af Det mellemkirkelige Råds aktiviteter generelt, herunder især kontingentbetalingerne til Det Lutherske Verdensforbund, Kirkernes Verdensforbund og Kirkernes Europæiske Konference."

Når man skal diskutere praksis, er det ofte gavnligt at begynde med at gøre sig klart, hvad reglerne og andre forudsætninger er. Derfor vil jeg gerne indlede med at ridse reglerne for Det mellemkirkelige Råds aktiviteter og finansieringen af dem op.

I 1989 vedtog Folketinget en ændring af lov om folkekirkens økonomi, som betød, at der kunne indføres en officiel struktur for folkekirkens mellemkirkelige arbejde med stiftsudvalg og et centralt mellemkirkeligt råd. Indtil da var de mellemkirkelige opgaver blevet varetaget enten af biskopperne med Københavns biskop som den særligt ansvarlige eller af et selvsupplerende mellemkirkeligt råd, som var blevet etableret i 1954.

De nærmere rammer for det mellemkirkelige arbejde blev efter lovændringen fastlagt i en bekendtgørelse. Et udkast til bekendtgørelsen var bilag til lovforslaget om ændring af økonomiloven og dermed en af forudsætningerne for Folketingets vedtagelse af lovændringen. Som konsekvens heraf har senere ændring af bekendtgørelsen da også været forelagt for Folketingets Kirkeudvalg, før de er sat i kraft.

Det fremgår af bekendtgørelsen,

- at Det mellemkirkelige Råd skal varetage folkekirkens deltagelse i mellemkirkeligt arbejde på landsplan, og herunder bl.a. tage

- stilling til folkekirkens medlemskab af nationale og internationale kirkelige organisationer,
- at rådet selv fastsætter arten og omfanget af sin virksomhed efter høring af de mellemkirkelige stiftsudvalg og inden for de økonomiske rammer, som kirkeministeren fastsætter,
 - at rådet hvert år skal indsende et forslag til budget til godkendelse i Kirkeministeriet, og
 - at et budgetteret underskud på det budget, som godkendes af kirkeministeren dækkes af fællesfonden.

Om finansieringen af Det mellemkirkelige Råd skrev et flertal i Folketingets Kirkeudvalg i udvalgets betænkning over lovforslaget - jeg citerer:

"Udgifterne til det centrale mellemkirkelige råds virksomhed bliver udredt af fællesfonden (landskirkeskatten) i det omfang, udgifterne ikke dækkes på anden måde. Det betyder dels, at statens tilskud forudsættes opretholdt i uændret omfang, dels at fællesfonden først træder til med dækning af underskud på de budgetter, som skal godkendes af kirkeministeren, hvis statens tilskud og bidrag fra frie kirkelige organisationer ikke kan få budgettet til at balancere. Flertallet har bemærket, at fællesfonden hidtil har bidraget til Det mellemkirkelige Råds udgifter, nemlig gennem tilskud af ministerens rådighedssum." - (citat slut)

Jeg kan dog tilføje, at de bidrag fra frie kirkelige organisationer, der kunne være en mulig kilde til medfinansiering af Det mellemkirkelige Råd, forsvandt hurtigt efter etablering af den officielle struktur for det mellemkirkelige arbejde. Finansieringen har derfor i alle årene stort set været afhængig af dels statstilskuddet på finansloven, dels tilskuddet fra fællesfonden.

Som konsekvens af disse regler er praksis, at Det mellemkirkelige Råd

udarbejder et forslag til budget, der omfatter både udgifter og indtægter, og at Kirkeministeriet derefter godkender en samlet budgettramme på fællesfonden. Ministeriet udmelder også finanslovsbevillingen til Det mellemkirkelige Råd.

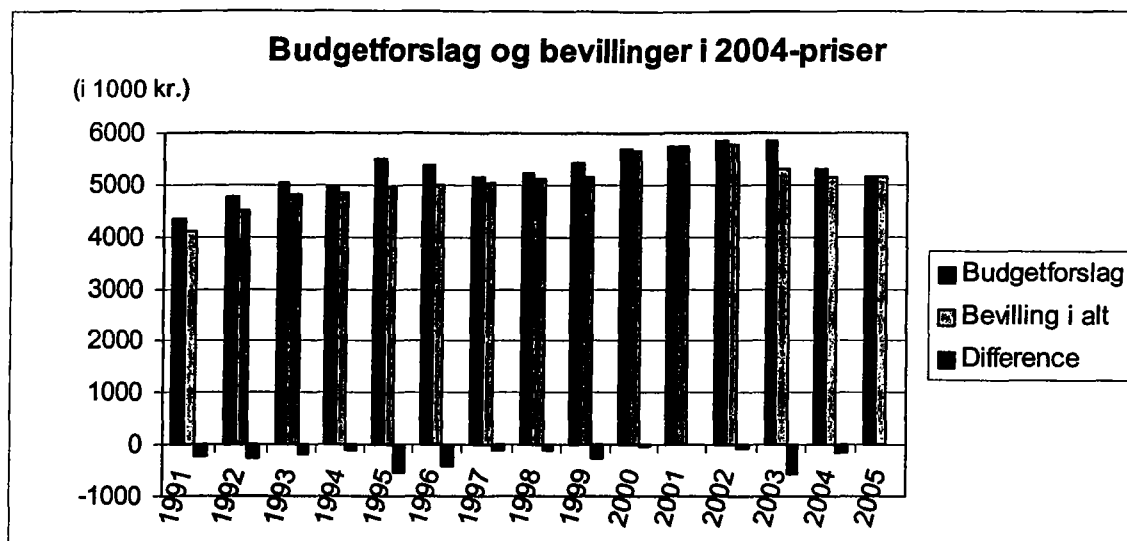
Der er blevet ydet statstilskud til det mellemkirkelige arbejde i mere end 50 år. Det begyndte, efter at Kirkernes Verdensråd var blevet stiftet i 1948, og de danske biskopper havde besluttet, at folkekirken skulle være medlem. Det blev politisk bakket op ved, at der på finansloven blev bevilget et årligt beløb til et dansk medlemsbidrag til Kirkernes Verdensråd. Samtidig blev det besluttet, at der også på finansloven skulle bevilges et beløb til medlemsbidrag til Nordisk Økumenisk Institut, som siden er blevet nedlagt. Efter 1954 blev der også bevilget tilskud til medlemsbidrag til Det lutherske Verdensforbund.

Det valgte mellemkirkelige råd begyndte at virke i 1990. Det første år, hvor proceduren med budgetforslag fra rådet og efterfølgende godkendelse og bevilling fra Kirkeministeriet er blevet fulgt, er derfor budgetåret 1991.

Lige siden da har det - med kun *et enkelt år* som undtagelse - været sådan, at Det mellemkirkelige Råd har fået bevilget mindre, end rådet lagde op til med sit budgetforslag.

Det vil jeg gerne illustrere med et diagram, der viser størrelsen af budgetforslaget og størrelsen af bevillingen og differencen mellem de to. For at gøre det overskueligt er beløbene for alle år omregnet til 2004-priser.

(figuren "Budgetforslag og bevillinger i 2004-priser")

For hvert år er Det mellemkirkelige Råds budgetforslag vist med en blå søjle (sort på ovenstående illustration), bevillingen med en grøn søjle (lys grå på ovenstående illustration) og differencen ligger som nedadrettede, mindre, røde (mørkere grå) søjler.

Som nævnt har der i hele perioden kun været et enkelt år, hvor bevillingen til Det mellemkirkelige Råd har været lig med det, som rådet lagde op til med sit budgetforslag. Det var 2001.

Jeg kan oplyse, at bevillingen også næste år vil blive identisk med det, rådet har lagt op til med sit budgetforslag. Det hænger sammen med, at rådet har bygget sit budgetforslag for 2005 på de forudsætninger, som på forhånd var meldt ud fra Kirkeministeriet.

Den forholdsvis store forskel mellem rådets budgetforslag for 2003 og bevillingerne skyldes især, at rådet i sit forslag til budget for 2003 havde regnet med et statstilskud på 600.000 kr. Efter vedtagelsen af finansloven for 2002, hvor statstilskuddet var sat ned til 300.000,

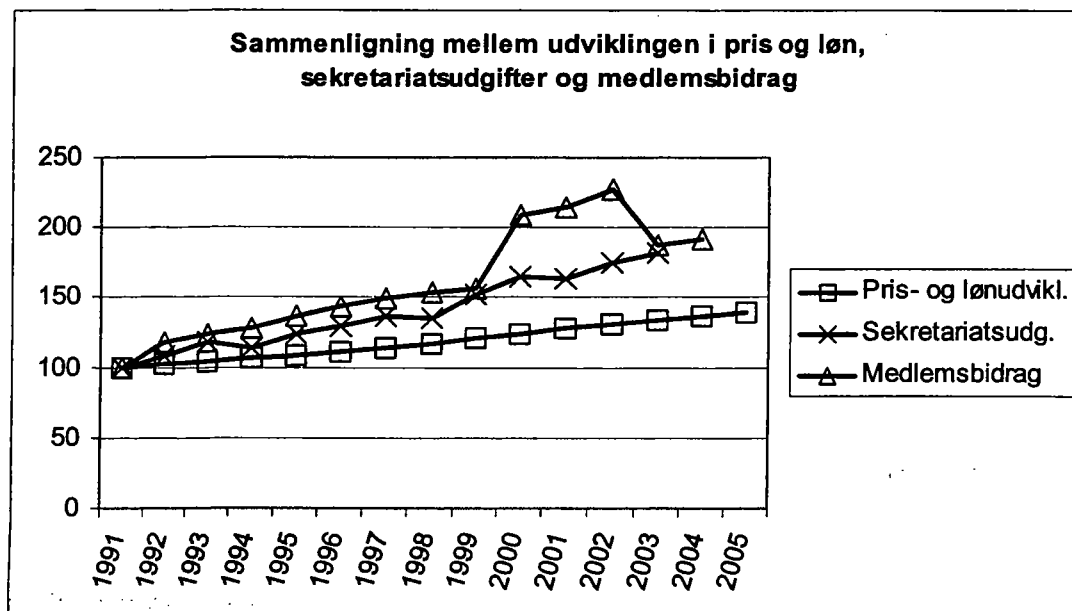
besluttede jeg, at rådet i 2002 skulle have et ekstra tilskud på 300.000 kr. fra fællesfonden. Men jeg meddelte samtidig, at der ikke i 2003 ville blive ydet et tilsvarende ekstra tilskud.

Den senere tids debat om Det mellemkirkelige Råds økonomi og de medlemsbidrag, som bliver betalt til de internationale kirkelige organisationer, har let kunnet give indtryk af, at folkekirkens bidrag til de internationale organisationer ligger langt bagud i forhold til den almindelige pris- og lønudvikling i de senere år.

Bidragene ligger tilsyneladende betydeligt under de beløb, som Kirkernes Verdensråd, Det lutherske Verdensforbund og Konferencen for Europæiske Kirker synes, at den danske folkekirke skal betale.

Men jeg kan konstatere, at siden Det mellemkirkelige Råd blev etableret, er bidragene steget langt mere end priser og lønninger er steget i Danmark.

Det vil jeg også gerne illustrere med en graf.

Den nederste - sorte - linie på denne graf (på illustrationen markeret med firkanter) viser, hvordan den generelle pris- og lønudvikling har været i Danmark fra 1991 til i dag. Den grønne linie (med trekkanter), som ligger øverst, viser, hvordan udviklingen i samme periode har været i det danske bidrag til de tre internationale kirkelige organisationer. Og for at sammenligne yderligere er der en rød linie (med kryds), som viser, hvordan Det mellemkirkelige Råds sekretariatsudgifter har udviklet sig i samme periode til og med 2003. Jeg kender endnu ikke regnskabet og dermed heller ikke sekretariatsudgifterne for 2004.

Jeg har forstået, at det danske bidrag til de internationale organisationer i år vil være i alt godt 1,3 mio. kr. Jeg har også forstået, at organisationerne selv mener, at folkekirken bør bidrage med i alt ca. 3 mio. kr., og at Det mellemkirkelige Råd selv mener, at det nok burde være et sted mellem 2,5 og 3 mio.

Men som nævnt har det både under tidligere regeringer og i den nuværende regerings tid været praksis, at Det mellemkirkelige Råd selv må prioritere de forskellige udgiftsområder inden for den samlede ramme, der er til rådighed.

Den samlede ramme er i år knap 5,2 mio. kr. Næste år får Det mellemkirkelige Råd det samme beløb plus en regulering for pris- og lønstigninger.

Rammen er altså så stor, at *hvis* Det Mellemkirkelige Råd prioriterer bidrag til de internationale kirkelige organisationer så højt, at man gerne vil opfylde organisationernes forventninger til bidrag fra folkekirken fuldt ud, så er der plads til det inden for rammen. Men det vil naturligvis

betyde, at man samtidig må nedprioritere og skære ned på udgifterne til andre aktiviteter - eller at man må forsøge at få supplerende indtægter, f.eks. i form af frivillige bidrag.

Samrådsspørgsmål B:

"Hvad er regeringens begrundelse for, at Det mellemkirkelige Råd inden for den givne bevilling nu skal finansiere de varslede kontingentforhøjelser?"

Som det er fremgået af mit svar på samrådsspørgsmål A har det siden 1992 været sådan, at Det mellemkirkelige Råd må prioritere sine forskellige udgiftsområder inden for den samlede bevillingsramme, som rådet får efter at have indsendt et budgetforslag til Kirkeministeriet.

Det har også siden 1992 næsten uden undtagelse været sådan, at bevillingen har været lidt eller væsentligt mindre, end rådet udtrykte ønske om med sit budgetforslag. Men hvis vi ser hen over perioden er bevillingerne steget mere end den generelle pris- og lønudvikling i Danmark.

Som ansvarlig for fællesfondens samlede budget i de senere år har jeg måttet konstatere, at fællesfondens økonomi er stram. Der er ikke plads til at øge fællesfondens udgifter med mere end det, der svarer til almindelig pris- og lønregulering.

Når bevillingen til Det mellemkirkelige Råd til næste år kun reguleres med det, der svarer til pris- og udviklingen, er Det mellemkirkelige Råd i samme båd som andre institutioner og organisationer, der finansieres ved tilskud af fællesfonden.

Det gælder derfor for Det mellemkirkelige Råd som for andre folkekirkelige institutioner og organisationer, at hvis man ønsker at bruge flere penge på ét område, så må man finde ud af at nedskære udgifterne på andre områder.

Samrådsspørgsmål C:

"Hvilke instanser har været hørt i forbindelse med ministerens beslutning om, ikke via et statsligt tilskud eller Fællesfonden at sikre, at Det mellemkirkelige Råd kan klare sine kontingentmæssige forpligtelser uden at skulle skære i ellers planlagte opgaver?"

Fællesfondens budget for 2005 er forelagt for Budgetfølgegruppen vedrørende fællesfonden.

Jeg har nu fået Budgetfølgegruppens forskellige bemærkninger til fællesfondens budget for 2005. Og jeg kan konstatere, at Budgetfølgegruppen ikke har nogen bemærkninger til budgettets bevilling til Det mellemkirkelige Råd.